

דף עח

קסב. האם וכמה לוקים באופנים הבאים, באיסורי כהונה ובמחזיר גרושתו משנישאת?

א. קידש ולא בעל.

ב. בעל ולא קידש.

ג. קידש ובעל.

א. אלמנה לכהן גדול, והוא הדין לשאר איסורי כהונה (רש"י), קידש ולא בעל — לאבני לוקה משום לא יקח. ולרבא אינו לוקה (לא יקח... ולא יחלל — מה טעם לא יקח, משום לא יחלל).

כתבו המפרשים שגם לרבא יש איסור דאורייתא בקידושין אעפ"י שלא בעל. וע' במנחת חינוך (רסו) שהוכיח מתוס' בב"מ (י) שיש איסור תורה בקידושי חייבי לאוין. ויש אומרים שאין בדבר אלא איסור דרבנן (ע' בית מאיר אה"ע טו, א; אמת ליעקב וח"ב — סוטה מד.). ויש סוברים שאפילו איסור דרבנן אין בדבר. ע' שעה"מ מעילה ז, ב; מנחת עני אה"ע מח).

ומודה אב"י במחזיר גרושתו משנישאת, שאם קידש ולא בעל שאינו לוקה (לקחתה להיות לו לאשה).

בשאר חייבי לאוין, קידש ולא בעל — ודאי אינו לוקה, אף לאב"י. (עפ"י רמב"ן).

ב. כהן גדול שבעל אלמנה ולא קידש — לוקה אחת (ולא יחלל זרעו בעמיו — והרי חילל).

לפרש"י ועוד ראשונים, הוא הדין בכל איסורי כהונה [ובכל חייבי לאוין מלבד ביבמה לשוק, לשמואל, שאסרה תורה בלשון 'הויה' דהיינו קדושין. עראשונים]. ואילו הרמב"ם כתב שבכל שאר חייבי לאוין אין לוקה אלא בקידושין וביאה.

במחזיר גרושתו, בעל ולא קידש אינו לוקה לדברי הכל. דרך ליקוחין אסרה תורה. (לשוב לקחתה להיות לו לאשה).

ג. קידש ובעל — באלמנה לכהן גדול, לוקה שתיים (רש"י. לא יקח ולא יחלל).

א. יש מי שפירש [דלא כרש"י רז"ה ריטב"א ועוד] שלרבא לוקה אחת בשעת ביאה ולא שתיים

(פירוש זה מובא בריטב"א, ודחאו).

ב. לפרש"י, הוא הדין לשאר איסורי כהונה. ולהרמב"ם, בשאר איסורים חוץ מכהן גדול

באלמנה, אינו לוקה אלא אחת, משום לא יקח (עפ"י מ"מ. ושם נקט שאף גרושה וחללה וזונה לכהן גדול לוקה שתיים).

ג. מפשט הגמרא נראה שאם גמר ביאתו — לוקה שלש, גם משום ולא יחלל זרעו (ואפילו

לא נתעברה. תורא"ש ורי"ד). ואולם ברמב"ם משמע שבכל אופן אינו לוקה ג' (ע' מגיד משנה).

במחזיר גרושתו — לוקה אחת (ריטב"א).

קסג. א. חלוצה לכהן, מה דינה?

ב. בת גר וגזירת — מה דינה לכהונה?

ג. גזירת פחותה מבת שלש שנים, מה דינה לכהונה?

א. איסור חלוצה לכהן — מדרבנן, והסמיכוהו על הכתוב ואשה גרושה... הלכך כהן שבא על גרושה

שהיא חלוצה אינו חייב אלא משום גרושה.

יש אומרים שלדעת תנאים אחרת, חלוצה אסורה לכהן מדין תורה וע' תוס' ישנים יבמות מד.
פרוש רדב"ז על הרמב"ם — תרומות ז, כג; משך חכמה — אמור כא, ז).

ב. לרבי יהודה, בת גר זכר — פסולה לכהונה, כבת חלל זכר (והריהי בכלל 'חללה' או 'זונה'. עריטב"א),
אפילו נשא ישראלית. (ומה חלל שבא מטפה כשרה בתו פסולה, גר שבא מטפה פסולה אינו דין שבתו
פסולה. ואעפ"י שחלל יצירתו בעבירה תאמר בגר — מצרי ראשון יוכיח שאין יצירתו בעבירה ובתו
פסולה. מה למצרי ראשון שכן אינו ראוי לבא בקהל — חלל יוכיח, וחזר הדין).
לרבי אליעזר בן יעקב, אם יש צד אחד מישראל — כשרה. רק אם אביה ואמה גרים פסולה.
לרבי יוסי, אפילו גר שנשא גיורת — בתם כשרה לכהונה. (ואין ללמוד מחלל ומצרי ראשון, כי אין
בהם 'צד שוה', לפי שהם פסולים שונים, זה בתו פסולה לכהונה וזה פסולה בקהל עפ"י רש"י ותוס'.
וערמב"ן).

[ושלשתם מקרא אחד דרשו: ואלמנה וגרושה לא יקחו להם לנשים כי אם בתולת מזרע בית ישראל
— האם צריך שיהא כל עיקר הזרע מישראל, כלומר האב. או די במקצת זרע, או כל מי שנזרעה
בישראל, שהורתה בקדושה — כשרה].

אמר רב המנונא בשם עולא: הלכה כרבי יוסי. וכן אמר רבה בר בר חנה [אמר רבי יוחנן]: הלכה
כרבי יוסי, ומיום שחרב בית המקדש נהגו כהנים סלסול בעצמם כרבי אליעזר בן יעקב. אמר רב
נחמן, אמר לי הונא: בא לימלך — מורים לו כרבי אליעזר בן יעקב. נשא (בת גר וגיורת) — אין
מוציאים אותה ממנו, כרבי יוסי.
אחד גר ואחד עבד משוחרר, דין אחד להם (עפ"י משנה עז. וראשונים).

ג. לדברי החכמים דלעיל, כל גיורת פסולה לכהונה, שהרי אינה מזרע בית ישראל כנ"ל. ואילו רבי
שמעון בן יוחאי אומר: גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד — כשרה לכהונה. (דרש בתולת
מזרע בית ישראל — מי שנזרעו בתוליה בישראל).

קסד. א. האומר בני זה ממזר — האם נאמן?

ב. אב ואם שאומרים על עובר שבמעיה, ממזר הוא — האם נאמנים?

א-ב. האומר בני זה ממזר — אינו נאמן. ואפילו שניהם אומרים על העובר שבמעיה 'ממזר הוא' — אינם
נאמנים. רבי יהודה אומר: נאמנים (בין ברישא בין בסיפא ורש"י), שסובר גם זה בכלל יכיר שאמרה
תורה יכירנו לאחרים. וחכמים אומרים לא האמינה תורה את האב אלא לומר שהוא בנו הבכור, ולא
לפוסלו).

א. לדברי התור"ד (עה). לא אמר רבי יהודה שהאב נאמן אלא כשאין האם מכחשתו, אבל אם
מכחשתו ואומרת כשר הוא — נאמנת. והולך לשיטתו במסכת כתובות (יד) שאין נאמנות
לאב מדין 'יכיר' כל שאחר מכחישו. והרמב"ם והרא"ש חולקים.

ב. לפסול העובר, אין האם נאמנת לדברי הכל. (עפ"י רמב"ם ומ"מ ועוד).

ג. הלכה כרבי יהודה. (פוסקים עפ"י גמרא בב"ב פרק ח).

ד. נאמנות האב לומר שאינו בנו — נראה שנחלקו בזה הראשונים בסוגיתנו, האם גם זה
בכלל דין 'יכיר' אם לאו. (ערש"י ותוס' ובספר המקנה. ובתור"ד ובכתובות יד) נראה שנקט שאין בזה
דין 'יכיר'. ואילו ברא"ש שם מ' להפך).

קסה. האם יכול אדם להקנות נכסים שיפלו לו כשהוא גוסס?

אמרו בגמרא שאפילו לדברי רבי מאיר שאדם מקנה דבר שלא בא לעולם, אין יכול להקנות נכסים שיפלו לו כשהוא גוסס. [ולכך צריך הכתוב לחדש שהאב נאמן לומר זה בני בכור — כי אין בידו להקנות לו כל הנכסים שיפלו לו לעולם, שהרי אינו יכול להקנות לו נכסים שיפלו לו כשהוא גוסס]. יש למדים מכאן שנתינת מתנה או גט של גוסס אינן כלום. והתוס' (והריטב"א) הקשו על כך ופרשו שגוסס כל דבריו קיימים, אלא כאן מדובר בגוסס שנשתקק ואינו עומד בהכרתו, כסתם גוססים, ואין יכול ליתן כלום במצב זה. הלכך כמו כן אינו יכול להקנות עתה נכסים שיפלו לו באותה שעה.

דפים עח — עט

קסו. מי שנתן רשות לשלוחו לקדש את בתו, והלך הוא וקדשה. וכן האשה שנתנה רשות לשלוחה לקדשה והלכה וקדשה את עצמה — מה הדין?

מי שנתן רשות לשלוחו לקדש את בתו והלך הוא וקדשה; אם שלו קדמו — קידושיו קידושין (שביטל בכך את שליחות השליח). ואם של שלוחו קדמו — קידושיו קידושין. ואם אין ידוע — שניהם נותנים גט. ואם רצו — אחד נותן גט ואחד כונס. וכן הדין באשה ששלחה שליח לקדשה והלכה וקדשה עצמה.

דף עט

קסז. א. בת שקדשה אביה וקדשה היא את עצמה אחריו בו ביום, ועתה היא בוגרת, ואין ידוע אם בגרה לאחר קידושי אביה או קודם לכן — מה דינה?

ב. כאשר יש ספק על שינוי במצבו של גוף מסוים, אימתי הוא התרחש — האם ומתי יש לילך אחר המצב הנוכחי של אותו גוף?

א. בת שקדשה אביה ואחר כך קידשה את עצמה, ועתה היא בוגרת, ואין ידוע אם היתה בוגרת בשעת קידושי האב אם לאו — נחלקו רב ושמואל האם חוששים לקידושי האב. ופירשו בגמרא מחלוקתם;

אם קידשה אביה בתוך ששה חדשים מעת תחילת היותה נערה — ודאי יש להניח שלא היתה בוגרת באותה שעה, וקידושי אביה קידושין לדברי הכל.

א. לפרש"י, אפילו נמצאו בה סימני בגרות בתוך ששה, יש להחזיקה נערה עד לשעה שנמצאו. ותוס'—ישנים כתבו שלעולם לא תמהר לבגור תוך ששה.

ב. נראה שנחלקו הראשונים בתוך ששה, האם קידושי האב קידושין ודאיים הם, משום חזקת נערות, או חוששים לחומרא הן לקידושי האב הן לקידושי עצמה.

אם קידשה אביה לאחר ששה חדשים — הרי יצאה כבר מנערות לבגרות ואין קידושי אביה כלום. אין ידוע אם עברו ששה חדשים אם לאו — אפילו לרב הרי זה ספק (עפ"י ראשונים). והריטב"א צדד שמא גם בזה חולקים.

לא נחלקו אלא ביום השלמת ששת החדשים; לדברי רב אין לחוש לקידושי האב, שהרי בוגרת לפנינו.